

IV. NEKROLOGI

WACŁAW JUREK (1928-1986)



Dnia 2 V 1986 roku zmarł docent dr habilitowany Wacław Jurek, pełniący obowiązki kierownika Katedry Nauk Ekonomicznych na Wydziale Prawa i Administracji UAM. Najbardziej staranny dobór słów nie może w pełni oddać naszych przeżyć, wyrazić bólu i smutku, głębokiego żalu z odejścia, pustki która powstała tak niespodziewanie i nagle.

Wacław Jurek urodził się 15 XII 1928 roku w miejscowości Samowicze, w ówczesnym powiecie białkopodlaskim. Jego rodzice, Karolina i Antoni Jurkowie, posiadali w tej miejscowości małe gospodarstwo rolne. W 1933 r. otrzymują z reformy rolnej gospodarstwo w Wielkopolsce i osiadają w Dusznikach k. Szamotuł.

Po wojnie Wacław Jurek uczęszcza do gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Szamotułach. W 1948 r. uzyskuje świadectwo dojrzałości i rozpoczyna studia prawnicze w Uniwersytecie Poznańskim, które kończy w roku

1952, uzyskując tytuł magistra prawa. Po krótkim okresie zatrudnienia w Zarządzie Wojewódzkim Związku Samopomocy Chłopskiej w Poznaniu, przechodzi do pracy w Katedrze Ekonomii Politycznej na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. W okresie od 1 IX 1953 do 30 IX 1954 r. zatrudniony był na stanowisku asystenta, od 1 X 1954 r. do 31 I 1956 r. na stanowisku st. asystenta, od 1 II 1956 r. do 31 III 1975 r. na stanowisku adiunkta i od 1 IV 1975 r. na stanowisku docenta.

Jako pracownik Katedry Ekonomii Politycznej Wacław Jurek uzyskuje kolejne stopnie naukowe. Uchwałą Rady Wydziału Ogólno-Ekonomicznego Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu z dnia 21 XII 1961 r., na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Tendencje rozwojowe spółdzielczości kredytowej w ustroju kapitalistycznym* nadano Mu stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych. Natomiast, w dniu 5 VII 1974 r. przed Radą Wydziału Ekonomiki Produkcji Akademii Ekonomicznej w Poznaniu przeprowadzone zostało kolokwium habilitacyjne, zakończone podjęciem uchwały o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie polityki gospodarzej. Tematem pracy habilitacyjnej były *Przemiany strukturalne w gospodarce Niemieckiej Republiki Demokratycznej*.

Droga zawodowa doc. dr. hab. Wacława Jurka stanowiła przede wszystkim rezultat Jego osiągnięć w pracy naukowej. Na całokształt dorobku naukowego Zmarłego składają się 32 ogłoszone drukiem monografie, artykuły, skrypty, wydawnictwa encyklopedyczne i prace popularnonaukowe, a także 4 opracowania

niepublikowane, stanowiące wyniki prac badawczych prowadzonych w ramach współpracy z jednostkami gospodarki uspołecznionej oraz szereg niepublikowanych recenzji i opinii. Wszystkie te prace znajdowały szerokie uznanie i były wysoko oceniane przez specjalistów.

Dużą część zainteresowań naukowych skoncentrował docent W. Jurek na problematyce spółdzielczości. I tak, spółdzielczości produkcyjnej dotyczyła pierwsza z opublikowanych przez Niego monografii, a spółdzielczości kredytowej poświęcił swą rozprawę doktorską. Na szczególne zainteresowanie zasługuje też — przygotowane wspólnie z doc. dr. hab. Kazimierzem Orylem — obszerne studium nt. zasad i metod planowania gospodarczego w spółdzielczości handlowej, handlowo-przetwórczej i pracy. Do tej problematyki wracał jeszcze w szeregu artykułach, już w okresie skupienia zainteresowań na innej problematyce.

Tym kolejnym, chronologicznie nowszym, nurtem badawczym docenta W. Jurka były zagadnienia zależności między wzrostem gospodarczym a przekształceniami strukturalnymi w gospodarce narodowej. W szeregu opracowaniach tej problematyce poświęconych, zawsze traktował gospodarkę narodową jako agregat współzależnych działań. Jego podejście było metodologicznie w gruncie rzeczy identyczne z podejściem, które stosuje metoda nakładów i wyników, a więc nowoczesne w nauce ekonomii politycznej. W badaniach tych doc. Jurek eksponuje ekonomiczne prawidłowości oraz skutki przemian strukturalnych w poziomie społecznej wydajności pracy, w efektywności gospodarowania majątkiem trwałym, w materiałochłonności produkcji, a przez to w tempie wzrostu gospodarczego i w stopniu zaspokojenia potrzeb ludności. Jest to więc podejście teoretyka ekonomisty, eksponującego przede wszystkim treści społeczno-ekonomiczne, które powinny być uwzględnione w matematycznym bilansie gospodarki narodowej. Ukoronowaniem tego nurtu badawczego, była — przeniesiona już na grunt analizy empirycznej — rozprawa habilitacyjna pt. *Przemiany strukturalne w gospodarce NRD*.

Na osobne wyróżnienie zasługuje też trzeci nurt w publikacjach docenta Jurka, nurt podporządkowany procesowi dydaktycznemu. W jego ramach powstaje kilka monografii poświęconych powstawaniu i rozwojowi ekonomii politycznej, problemom gospodarki towarowo-pieniężnej, zagadnieniom organizacji i planowania gospodarki narodowej oraz rozwojowi gospodarki światowej. Uwadze naszej nie może też uciec 19 haseł opracowanych dla *Słownika Wiedzy Obywatelskiej*. Zawsze interesujące, z wyraźnie wybitymi poglądami własnymi, znajdowały te publikacje szerokie grono czytelników. Tak też i było w przypadku szerszych, kompleksowych pomocy dydaktycznych tego autora. Uczestniczył on w opracowaniu *Przewodnika metodycznego do nauki ekonomii politycznej* oraz trzech skryptów z ekonomii politycznej. W publikacjach tych doc. W. Jurek w sposób niezwykle przejrzysty przedstawiał zarówno dorobek dotychczasowej literatury jak i wyniki własnych — specjalnie dla tych celów prowadzonych — badań.

Niejako na marginesie wyżej wzmiankowanych kierunków działalności badawczej docenta Waława Jurka znajdowały się opracowania poświęcone regionalnym problemom ekonomicznym. Dotyczyły one gospodarki województw: kaliskiego, konińskiego i leszczyńskiego. Pojawiły się one w różnych okresach życiorysu naukowego docenta Jurka. Pisane przeważnie na użytek praktyki, zawsze jednak wyróżniały się argumentacją teoretyczną i oryginalnymi przemyśleniami autora.

W ostatnich miesiącach wysiłek badawczy docenta Waława Jurka skupiony był na trzech płaszczyznach działań:

— pierwszą i traktowaną jako najpilniejszą, było opracowanie monografii nt. *Koncentracja produkcji a małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce socjalistycznej*,

— kolejnymi, acz właściwie równoległe prowadzonymi, były końcowe prace

(kwestia dni dzieliła od ich zakończenia), związane z drugim — poprawionym i znacznie zmienionym — wydaniem uniwersyteckiego skryptu z ekonomii politycznej,

— ponadto, wdrożone były też prace związane z przygotowaniem skryptu dla słuchaczy WUML nt. *Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej socjalizmu*.

W całym okresie 33-letniej pracy w Uniwersytecie, działalność doc. dr. hab. Wacława Jurka charakteryzowała się także znaczną aktywnością dydaktyczno-wychowawczą i organizacyjną. W początkowym okresie zatrudnienia prowadził ćwiczenia dla studentów różnych kierunków studiów, później — także wykłady i seminaria. Prowadził zajęcia zarówno z ekonomii politycznej, jak i takich przedmiotów jak planowanie i polityka ekonomiczna, analiza ekonomiczna i ekonomika inwestycji. Jego interesujących wykładów słuchali zarówno studenci stacjonarni jak i zaocznicy. Był promotorem około 80 prac magisterskich, w przeważającej mierze dotyczących aktualnych zagadnień funkcjonowania gospodarki Polski.

Nieustanną troskę przejawiał docent W. Jurek w zakresie prawidłowego rozwoju młodej kadry naukowej, zarówno wtedy, kiedy sprawował funkcję kierownika Zakładu Ekonomii Politycznej Socjalizmu w okresie istnienia Instytutu Ekonomii Politycznej, a także ostatnio, pełniąc obowiązki kierownika Katedry Nauk Ekonomicznych. Zawsze miał świadomość tego, jak ważne znaczenie dla rozwoju Katedry Nauk Ekonomicznych na Wydziale Prawa i Administracji, dla jej przyszłości ma prawidłowy rozwój naukowy zatrudnionych w niej pracowników. Sam był promotorem w dwóch przewodach doktorskich.

Często powierzano docentowi W. Jurkowi różnorodne funkcje organizacyjne, zawsze mając świadomość, że będzie je wypełniał w sposób zaangażowany i odpowiedzialny. Spośród szerokiego wachlarza, tytułem przykładu jedynie, wymienić można następujące funkcje organizacyjne: w latach 1960 - 64 sprawował urząd kierownika Zaocznego Studium Prawa, przez kilka lat pełnił obowiązki kierownika Punktu konsultacyjnego w Zielonej Górze, był delegatem młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych do Senatu, działał w Komisji Stypendialnej oraz wielokrotnie w Komisjach Rekrutacyjnych.

Bardzo bogata, a zarazem wyrazista, była działalność społeczno-polityczna docenta W. Jurka. I w tej dziedzinie trudno byłoby wyliczyć wszystkie sprawowane — w Uczelni i poza nią — funkcje. Odnotujmy zatem tylko niektóre z nich. Był kierownikiem Uczelnianego Ośrodka Pracy Ideowo-Wychowawczej KZ PZPR, członkiem Egzekutywy POP przy Wydziale Prawa i Administracji, sekretarzem grupy partyjnej pracowników nauki Wydziału Prawa i Administracji, lektorem KZ, KW i KC PZPR, wykładowcą Wieczorowego Uniwersytetu Marksizmu-Leninizmu, wykładowcą w Międzywojewódzkiej Szkole Partyjnej przy KW PZPR w Poznaniu. Był członkiem ZNP.

Doc. dr hab. Wacław Jurek był nieprzeciętnym popularyzatorem nauki. I ta działalność zjednała Mu wysokie uznanie i szacunek, Szczególnie aktywnie działał w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej, gdzie był nie tylko cenionym lektorem, ale także osobą programującą działalność Towarzystwa. Był także aktywnym współpracownikiem i wykładowcą Centrum Szkolenia Związków Zawodowych.

Aktywność docenta W. Jurka była widoczna i na wielu innych odcinkach. Był długoletnim członkiem (Instytutu Zachodniego w Poznaniu, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Przez dwie kadencje przewodniczył Radzie Naukowej działającej przy wojewodzie konińskim.

Za swą pracę i działalność, doc. dr hab. W. Jurek uzyskał szereg odznaczeń i był wielokrotnie nagradzany. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką im. Janka Krasickiego oraz kilkoma odznaczeniami regionalnymi.

Dziś nie ma już wśród nas docenta doktora habilitowanego Wacława Jurka. Pozostaje jednak Jego udział w dorobku naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym Katedry Nauk Ekonomicznych oraz całego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza. Wartości, które stworzył, będą nadal żywe i będą nam przypominać Jego i Jego działalność.

Cześć Jego Pamięci!

Stanisław Stachowiak, Mieczysław Gulcz

